

SIMAX
classics

Olav Kielland (1901–1985)

Olav Kielland, født i Trondheim, var komponist og orkesterdirigent. Han var sønn av billedkunstneren og arkitekten Gabriel Kielland og Margit Løchen Kielland. Han begynte å spille klaver i 12-årsalderen og fikk også undervisning i musikkteori. Ved siden av hadde han interesse for tegning. Han var elev ved Trondhjems katedralskoles Latinlinje fra 1917–1919. Kielland spilte først klaver i skolens orkester, og medvirket som pianist ved elevkonserter i regi av Trondhjems Musikskole. Etter hvert fikk han sine første erfaringer som en engasjert og inspirerende dirigent for katedralskolens orkester, og Studentersamfunnets Orkester i Trondheim. Han studerte arkitektur i Trondheim fra 1919–1921 og fra 1921–ca. 1923 studerte Kielland komposisjon og teori med Stephen Krehl og Otto Wittenbecher, og direksjon med Otto Lohse ved Musikkonservatoriet i Leipzig. Kielland utviklet seg etter hvert til å bli en usedvanlig dyktig orkesterdirigent. I 1929 studerte han videre i mesterklasse med Felix Weingartner i Basel.

Den 17. januar 1923 debuterte han i Frimurerlogen som dirigent for Trondhjems musikerforening, et orkester på 50 musikere. Programmet var Beethovens Symfoni nr. 1, Griegs Holbergsuite og Webers «Oberon» overture. Den 6. oktober 1923 debuterte han som dirigent for Filharmonisk selskaps orkester i Kristiania ved en av deres populærkonserter. På programmet sto Wagners overture til «Mestersangerne,» W.A. Mozarts klaverkonsert i Ess-dur, Beethovens Symfoni nr. 8,

Paul Graeners «Musik am Abend» og Sindings «Rondo Infinito.» I 1924 var han repetitør ved Casino teater i Kristiania, og var ansatt som kapellmester ved Stora Teatern i Göteborg fra 1925–31. I Göteborg fremførte han blant annet oppsetninger av Carl Nielsens «Saul og David» og «Maskerade.»

Den 5. mars 1929 skrev Carl Nielsen om Olav Kielland (i alle sitater er den originale ortografien beholdt):

«En af de største og glædeligste kunstneriske Oplevelser jeg i mange har haft skylder jeg Kapelmester Olav Kielland. Hr. Kielland er den fødte Dirigent og har desuden en mærkverdig Evne til at lede og omgaas hver enkelt Mand i Orkesteret, en Evne som berer paa ogsaa rent menneskelige, oplivende og tillidvækkende, Egenskaber. Hans Musikerdygtighed er allerede fremragende og jeg er overbevist om at en stor og lysende kunstnerisk Fremtid ligger foran denne unge højtbehandlede Kunstneren.»

Kielland fikk etter hvert bred repertoarkunnskap, og han var åpen for mange musikalske stilarter og sjangere. Kielland hadde en genuin interesse for norsk samtidsmusikk, og hans engasjement og samvittighetsfulle innsats for denne musikken var formidabel. Han fremførte verker av blant andre Eivind Groven, Fartein Valen, Harald Sæverud, Geirr Tveitt, Bjarne Brustad, David Monrad Johansen og C.G. Sparre Olsen. Kielland dirigerte orkestre i Europa og USA, i Norge var han den første norske kunstneriske leder for Oslo Filharmoniske orkester ca. 1933–45, kunstnerisk leder for Trondheim Symfoniorkester 1946–48, Bergen filharmoniske orkester 1948–ca. 1952 og symfoniorkesteret i Reykjavik 1952–55.

Som ung engasjerte han seg i kulturpolitikk og vern av kino- og teaterorkestrene i Trondheim. Han skrev senere kronikker med tittelen «Musikken i

kringkastingen» som ble publisert i flere norske aviser som Nationen, Bergens Tidende og Fædrelandsvennen. Han skrev artikler i Spelemannsbladet, og hans foredrag om musikk ble verdsatt og husket av dem som var så heldige å høre dem.

Olav Kielland fikk statens kunstnerlønn i 1961, etter dette var han ikke fast tilknyttet noe orkester.

Komponisten Olav Kielland

Kielland dirigerte hovedsakelig andre komponisters musikk. Han komponerte for sine venner og forbilder, og hentet inspirasjon fra komponister, forfattere, filosofer og billedkunstnere han følte et åndelig felleskap med. Erfaringene fra arbeidet som dirigent for opera, operette og teateroppsetninger gjorde at tekst og musikk ofte var nært knyttet til hverandre i hans musikk, og dette ga han en unik fleksibilitet i sitt eget tonespråk. Hans tidlige komposisjoner ble skrevet i et senromantisk tonespråk, slik som hans tidlige verk uten opusnummer for fiolin og klaver og *Eichendoff-sanger*. Etter hvert utviklet han et fleksibelt modernistisk tonespråk med dissonerende polyfoni som beveget seg mellom flere av samtidens stilarter. Kielland avpasset sitt tonespråk etter musikkens form, innhold og karakter. Han sa at som dirigent var det nødvendig for han selv å komponere for å få bedre innsikt i andre komponisters musikk når han som dirigent skulle være medskaper. Hans tonespråk var nyansert og variert, og han utforsket stadig nye muligheter, slik som i *Fem sanger av Obstfelder* og *Seks Sivle-songar op. 17*. Hans arbeid med norsk samtidsmusikk av bl.a. Valen, Groven, Brustad og Monrad Johansen fra midten av 1920-tallet, ga impulser til hans eget tonespråk, og rundt 1930 begynte han å studere norsk folkemusikk.

Flere norske komponister fra Kiellands generasjon studerte i Tyskland – noen av disse komponistene havnet på feil side under andre verdenskrig. I 1945 ble Kielland tiltalt for å ha sittet i Det midlertidige konsultative råd 1940–41, han var på den tiden kunstnerisk leder for Oslo Filharmoniske Orkester. Han ble frikjent i 1946. Anklagene fulgte ham likevel til 1960-årene. Hans personlighet, kunstneriske integritet og væremåte gjorde at han fikk mange musikere mot seg, og det kan ha bidratt til at han etter hvert ble skjøvet ut av musikkmiljøet. Dette er mulige forklaringer på hvorfor hans musikk ikke blir fremført. Det finnes fortsatt komposisjoner av Olav Kielland som eksisterer i manuskripter, og som ikke er fremført. Flere komponister i hans generasjon gjorde samme erfaring.

Nye ideer

Av Kiellands generasjon av norske komponister var det flere som hentet ideer fra folkemusikken for å utvikle sitt tonespråk. Blant disse var Bjarne Brustad, Klaus Egge, Eivind Groven, David Monrad Johansen, Sigurd Lie, C.G. Sparre-Olsen og Harald Sæverud.

Kielland studerte slåttenedtegnelser fra de forskjellige hardingfeledistriktene i Norge, og gjennom sine studier var han blitt kjent med mange av slåttenes historie og opphav. En av Olav Kiellands kilder var slåttenedtegnelser gjort av Arne Bjørndal. Bjørndal hadde siden 1906 reist rundt og samlet slåtter fra forskjellige hardingfeledistrikter i Norge og skrevet dem ned på noter. Kielland kjente til Torkjell Hauge-ruds og Eivind Grovens komposisjoner for hardingfele. Han må også ha kjent til Arne Bjørndals og Johan Ludvig Mowinckel jr. sine arrangementer for hardingfele

og orkester av slåtter av Torkjell Haugerud og Sjur Helgeland, og slåtter etter Eivind Hamre og Ola Mosafinn. Disse ble blant annet fremført av Arne Bjørndal, hardingfele, og Filharmonisk Selskap dirigert av Mowinckel på en Norsk Folkemusikkmatiné i Universitetets Aula 14. april 1929. På slutten av 1930-tallet ble Kiellands komposisjoner preget av norsk folkemusikk slik som hans *Fiolinkonsert op. 7* fra 1940.

Kielland støttet arbeidet med å få den norske folkemusikken skrevet ned på noter. I 1958 ble det første bindet av *Norsk folkemusikk, hardingfeleslåttar*, gitt ut av Universitetsforlaget. Redaktør var Olav Gurvin, i redaksjonen satt Arne Bjørndal, Eivind Groven og Truls Ørpen. Av denne gruppen fikk Kielland kjennskap til slåtter av og i tradisjonen etter bl.a. Torgeir Augundsson (Myllarguten), Jon Kvammen (Jon Vestafe), Ola Mosafinn og Håvard Gibøen.

Til Telemark – den største og fagreste av alle symfoniar: naturi

Da Olav Kielland flyttet til Bø i Telemark sensommeren 1941, var det for å studere hardingfeleslåttene i Telemark, flytte familien vekk fra Oslo og for å få arbeidsro. I Bø kom han i nær kontakt med forfattere, søge-fortellere, kvedere, spillemenn og naturen. I 1943 fikk han kjøpt gården Raudmyr i Øvre Bø hvor han ble boende resten av livet. På Raudmyr ble Kielland gårdbruker, og i et brev til Kielland 29. desember 1943 skriver Arne Bjørndal: «...Men snurrigt må det vera å byta taktstokk og kjolen med melkebytta og fjøsdrag!...»

Kielland bygde et nytt hus på Raudmyr, han studerte gamle norske byggeskikker fra gamle hus som står på Norsk folkemuseum på Bygdøy og tegnet huset selv.

Raudmyr ligger ved Bø-elva og Herrefossen. Her kunne Kielland komponere med vinduene åpne og hente inspirasjon fra fosseduren og Fossegrimen som spilte. Hit kom spelemenn som Gunnulf Borgen, Torkjell Haugerud, Eivind Mo, Alfred og Jens Amundsen, Anund Roheim og Magne Manheim for å spille for ham.

Etter dette ble Kiellands komposisjoner sterkt inspirert av folkemusikken i Telemark, og spesielt av spelemannen Torkjell Haugeruds komposisjoner for hardingfele. Spelemannen og komponisten Torkjell Haugerud var en stor inspirasjonskilde for Kielland, og han satte Haugeruds komposisjoner for hardingfele like høyt som annen norsk kunstmusikk.

Kiellands tonespråk ble unikt, han kombinerte et moderne europeisk tonespråk med dissonerende kontrapunkt med den modale harmonikken og gestene i folkemusikken innenfor kunstmusikkens tradisjonelle former. Kielland uttalte i et intervju med Halvor J. Sandsdalen i Telemark Tidend 25. november 1977 at «orkesteret er som ei hardingfele,» og han arbeidet mye av livet for å finne nye måter å overføre hardingfeleslåttens polyfone muligheter til symfonisk musikk. Påvirkningen fra folkemusikken er tydeligst og mest konsentrert i: *5 stutte stykke for klaver op. 10*, *7 slåttar for fele op. 12*, *Villarkorn for klaver op. 13*, *Concerto Grosso Norvegese for strykere og to horn op. 18*, *Tvileikar-5 cacce per 4 strumenti ad libitum op. 19* og 3. sats fra *Strykekvartett op. 22*. I den symfoniske musikken ble folkemusikkens modale harmonikk etter hvert brukt som et grunnlag, mens folkemusikkmotiver ble brukt som referanser avhengig av verkets form og innhold slik som i hans *Klaverkonsert op. 27* fra ca. 1977.

Kielland ble etter hvert akseptert i folkemusikkmiljøet og fikk anerkjennelse for sine kunnskaper og perspektiver. På grunn av dette ble han brukt som dommer på Landskappleiken og Vestlandskappleiken på 1950-tallet.

Raudmyr i Øvre Bø, 1950/1960

Strykekvartett (Quartetto per due violini, viola e violoncello) op. 22

Strykekvartett op. 22 ble komponert på Raudmyr i Bø 1963–64, og ble skrevet mellom *Symfoni nr. 2* og *nr. 3*. De lyriske temaene i første og tredje sats ligner originale folkeviser, harmonikken har sine røtter i folkemusikken. 2. sats har ett tema, temaet begynner med en 8-tonerekke som blir utviklet gjennom satsen. I tredje sats kommer det mot slutten en ny referanse til slåttemusikken. Et slåttmotiv blir introdusert i 1. fiolin som overgang til codaen.

Kvartetten ble urfremført av Hindar-kvartetten i Munchmuseet i Oslo 26. august 1977. På programmet stod i tillegg til kvartetten: *Villarkorn op. 13* fremført av Kjell Bækkelund, klaver, og *Seks Sivle-songar op. 17*, Asbjørn Hansli, sang, og Bækkelund, klaver. Den ble senere spilt i Konserthusets lille sal i Oslo 12. oktober 1977. Den ble først spilt på NRK radio 15. juni 1977. Hindar-kvartetten og Kielland jobbet sammen om verket sommeren 1977.

Kvartetten er tilegnet tannlegen og kjeveortopeden Kaare Reitan (1903–2000). Reitan var cellist og en ivrig kammermusiker. Han startet Sandefjord Orkesterforening i 1930 og var også instruktør for orkesteret. I 1930 spurte han Olav Kielland om han kunne dirigere orkesteret.

Hindar-kvartetten laget en innspilling av verket ca. 1980. Enkelstemmene til verket ble skrevet ut av en kopist og inneholder mange feil og mangler sammenlignet med Kiellands manuskriptpartitur. Til denne innspillingen har Tor Johan Bøen laget en ny utgave basert på Kiellands manuskript.

7 slåttar for fele op. 12 a-g

I et brev til Reidar Mjøen datert Bø i Telemark 30. mars 1942 skriver Olav Kielland:

«...Vi mangler just det vi her skulde ha bruk for. For selv om mange fremragende norske musikere – med Grieg, Svendsen og Halvorsen i spissen – har øst av denne uuttømmelige kilde, og har anvendt slåttemotiver i sine komposisjoner, så er vi enno ikke kommet dithen at det er lykkedes oss å overføre slåttens eiendommeligheter fra fele til det moderne symfoniorkester... Mitt store ønske er at dette «the missing link» mellom vår instrumentale folkemusikk og kunstmusikk vil bli fundet. Dermed vilde grunnlaget for en virkelig norsk symfonisk litteratur være gitt. – Og hvor herlig og animerende skulde det da ikke være, gjennom orkesterets mektige tale å gi det riktige og «forstørrede» bilde av de gammelnorske danser? Da vilde kontakten mellom bygde- og bykulturen kanskje en gang bli en realitet.»

Årene 1943–1953 komponerte Kielland flere komposisjoner for hardingfele som han til slutt ga tittelen *7 slåttar for fele op. 12 a-g*. Slåttene eksisterer i manuskripter, og med unntak av Raudmyr-hallingen er de ikke fremført og publisert. Slåttene er notert på forskjellige felestiller. Det er tydelig at Olav Kielland hadde inngående kjennskap til instrumentet, de forskjellige stillene og deres egenart. I disse slåttene utforsker Olav Kielland hardingfelas klanglige og ekspressive muligheter. Han bruker danseformene gangar, halling og springar, motivene og temaene er hans egne.

I en tidlig verkliste skriver Kielland: *Op. 12 slåttar for fele (Eskvam-halling, Tjøstul Blesterbakken-gangar, Tussene på Raudmyr-springar, Kalsnæs-halling)*. På dette tidspunktet ønsket Kielland å transkribere sine slåttar for orkester, og noen av slåttene ble en del av *op. 15 «Leik og lengt.» Pezzi piccole per orchestra. (Es-*

kvam-halling, Stevtona, Tussane på Raudmyr, Huldrlokk, Tjøstul Blesterbakken).
Op. 16 var «*Huldr*» *schizzo sinfonico*.

«*Huldrlokk*» fra «*Leik og lengt*» kan knyttes til et dikt av Ola Setrom (1895–1946). Ola Setrom skrev en samling med dikt til en Grieg-kantate i 1943 i anledning 100-årsjubileet for Edvard Griegs fødsel. Et av diktene heter «*Huldrlokk*.»

På forsiden av manuskriptet til *Halling op. 12* fra 7 slåttar har Kielland skrevet ned en liste med navn og rekkefølge på slåttene. *Op. 12 e* var en springar med tittelen «*Huldrholti*» på huldr-stille. Denne slåtten er tapt.

Op. 15 «*Leik og lengt*» og *Op. 16* «*Huldr*» *schizzo sinfonico* er tapt. Senere ble *op. 15* tildeelt *Melodia per strumenti a corda* og *op. 16* *Toccata for klaver*.

Kiellands slåtter er presist notert med tempo og metronomanvisning, tempovariasjoner, karakter, dynamikk og strøk. Kielland bryter med de tradisjonelle slåttene som er overlevert muntlig, og hvor det er opp til den enkelte utøvers fantasi og forestillingsevne å tolke slåttene. Kiellands slåtter ble skrevet for en spellemann som kan lese noter, og som også har kjennskap til fiolinteknikk. Blant disse var Arne Bjørndal, Eivind Groven, Torkjell Haugerud og Magne Manheim.

I et brev til Kielland datert 29. desember 1943 skriver Arne Bjørndal: «...Du hev teke til å komponere for fela og no, ser eg. Og slåtten du sende hit er slett ikkje so verst. Det syner at du hev studert både stil og form. Det er kanskje stroki som fell vanskeligast for deg, ser det ut til. Og som du vil sjå hev eg her gjort nokre merkningar (korrigeringar) her og der; du får sjå litt på det. Bogestroki i slåttemusikken er svært stilstreng og regelbunden og må ikkje minna um strokforing på vanleg fele.

Fyrste veket i slåtten minner ikkje så lite um ein kjend gamal halling. Og slutten noko um «Förnesbrunen.» Sluttaktane (2) tangerar sterkt slutten på Halvorsens Fanitullen (både strøk og rytme). Men elles kan ein segja att komposisjonen i det heile er original...»

a) *Raudmyr-hallingen*, gorrlaus. Slåtten begynner på andre fjerdedel i takten, som en opptakt. Den er delt i fire deler, slåttens hovedmotiv blir utviklet og kontrapunktisk behandlet gjennom hele slåtten. Den er presist notert med dynamikk og karaktersvariasjoner. Manuskriptet er datert Raudmyr juni 1953.

b) *Tjøstul Blesterbakken*, gangar 6/8, nedstilt bass. Kielland lagde to versjoner av slåtten, en for hardingfele og en for klaver. Slåtten er tilegnet Kiellands fetter Rolf Løchen (1895–1986) som var kunstmaler, forfatter og høyesterettsadvokat i Oslo. Versjonen for klaver er datert Raudmyr 25. juli 1945.

I sin bok «*Troll, Hulder, Skrømt og litt til*» (utgitt av Gjensidige forsikring, 1980) skriver Rolf Løchen om trollet Tjøstul Blesterbakken som holdt til på hans fjellsæte på Øverdalssetra i Sollia ved Rondane:

«... At det bodde en til i stua, var klart, og jeg hadde skinnbarlig på meg, at han het Tjøstul, for det er et godt trollnavn, – men først flere år efter ble jeg klar over at efternavnet hans var Blesterbakken – for på setervollen min kan en tydelig se føler efter to blestergroper. Det var ekte trollnavn, bundet til stedet, kommet så å si rett ut av bakken...»

I et brev datert 12. juli 1943 skriver Olav Kielland til Rolf Løchen: «...Sluttelig vil jeg si at ideén med «Aanon og Tjøstul Blæsterbakken danser en gangar,» den er pinedød god! Gi tål, og en vakker dag tar jeg dig på ordet...»

I et brev fra Rolf Løchen til Olav Kielland datert Øverdalssetra 7. august 1945 skriver han:

«...Og så kom gangaren i svært omslag! Atgeiren klang på veggen, stålet sang, og bakken brast: Tjøstul steg på tunet, kjennets ved gangaren sin,-det var slaat av Tjøstuls sinn: Priselig er verden og skjønt er det å trede takten når sinnet synger og bjørker og tun rytmer i ring. Gangaren griper, takten ljoemer og Tjøstul er bare ett ønske: Var han et tusenben!

Så for jeg nord i seteren og støkket Robertus Rifflingr og den vene viven hans, hun Sanct Amalia di Cristo, og ba dem bli med å holde Tjøstul Blesterbakken over dåben. Da ingen tjenlig strengelek var i hele bygden, for vi i stort følge ned til Sollia kirke. Vanskelig var det å få Tjøstul inn i kirken, der de hellige menn våket. Ikke mindre stridt var det å jage gangaren ut av orgelet! Men tydelig var det at målet var norsk og at Tjøstul var storvill og gal. Det luktet svovel av harmoniet! ...Tjøstul Blesterbakken hilser med oveleg pistring og vyrnadsfull rompesviv. Æret, rørt og gledet dypt i sjælen hilser også 50 åringen, Rolf Einarsson. Øverdalsridder.

I Tjøstuls hjemmefølge under kirkeferden var disse faddere og vidner: Robert Riefling, Amalie Christie, Øyvind Anker, Eva Anker, Rolf Løchen, Agnes Løchen.»

Klaverversjonen ble spilt inn for NRK av pianisten Kjell Bækkelund i 1970.

I et brev til Rolf Løchen datert 26. juli 1980 skriver Olav Kielland: «...Din gangar TJØSTUL BLESTERBAKKEN spilte jeg i dag på mitt storartede Steinway-instrument. Den begeistret meg som aldri før, og jeg mintes da jeg fra kladden foredrog den for Ivar Johnsen og Geirr Tveitt-altså uroppførelse. Tveitt med det urnorske i blodet blev rent som avsindig i villeste fryd. Hoppet høyt i været, og skrek «Fanden danse meg! Makeløst! Storartet! Genialt norsk!»

Og her på bordet har jeg slått foran meg. «Den må ha dyktig med horn!» har du formanet meg om, påny og påny. Så i formiddag var jeg på nippet til å finne frem høvelig notepapir for partiturskriving...»

Øverst på første side av manuskriptet til versjonen for hardingfele står følgende tekst:

Tjøstul Blesterbakken

Syner seg seint ein sumarkveld med måneljos yver myrull-myr. Fyrst bare ein skugge som vaggar og veks og vimar i hop seg med löynde læte frå fjølet og audvit. So fram på vollen med villskap og velde, og dansar gangar i sylvspende sko.

b) *Eskvam-halling*, normalstille. Den er den tidligste av Kiellands slåtter som er bevart. Manuskriptet har korreksjoner fra en annen hånd, sannsynligvis Arne Bjørndal. Manuskriptet til slåtten er datert Eskvam i Aamotsdal juli 1943.

c) *Tussane i Raudmyr*, springar, trollstilt. Øverst på manuskriptet har Kielland skrevet:

-og tussar ter seg i loft og löe;
det lær og leikar, det ryk ei röe
i gamlestogu, stundom.

Manuskriptet er datert Raudmyr 1. september 1953.

d) *Vetlvonsbruri*, gangar 2/4, normalstille. Øverst på manuskriptet står diktet Vetlvonsbruri av Ola Setrom. Setrom var lærer, forfatter, jeger og friluftsmenneske, og mye brukt som taler. Hytta til Setrom het «Vetlvona» og lå i Oppdals sørøst fjell mot Folldal.

Hei tjong og hei! Mi Vetlvonsbrur, no kjem eg glad til deg-
so blanke jönn slær gneistar på steinut högfjellsveg.
Det blenkjer i mitt hjarte, og vidd og tjönner skin-
Eg lengtar, eg vil rope ut at eg er din, ja din.

Ville blomar lysar der, men du er gjævast enn!
Det logar i fjellom, men sjöl eg heitast brenn!
Ditt andlet mildt og tåra-eg tek deg fullt i famn!
Så kviskrar eg, så kysser eg-så smiler eg ditt namn!

Tjong hei og ho! Mi Vetlvonsbrur, eg femner deg og ditt-
om lendet ditt er somarblått, ell kaldt og vinterkvitt.
Og dine klåre bekkjer med solbrag over urd
skin ævleg djupt i sjel og sinn, mi eigi Vetlvonsbrur.

f) **Halling**, normalstille. Øverst på manuskriptet har Kielland skrevet «Slåtten eg hørde i heidi håge» og på slutten «Tonen fann eg i Eskvam-heii i Åmotsdal 1942.» Slåtten har samme motiv og er en utbygget variant av *Eskvam-halling*. Manuskriptet er datert Raudmyr juni 1953.

g) **Krokbakkjen**, springar, forstemt. Krokbakkjen var en benk på Raudmyr hvor Olav Kielland kunne sitte og røyke Teddy uten filter. Her kunne han sitte å se ut på Bø-elva og Herrefossen, fri fra hverdagslivets mas og støy. Over manuskriptet har Kielland skrevet følgende tekst:

Kriug gjeng eg Krokbakkjen,
rin dera meg Raudmyr-rjoe'.
Tråi treiv hoste hardt i hugen,-
No fagnar meg fosseljoe'.

Manuskriptet er datert Raudmyr 4. september 1953.

Tvileikar op. 19-5 cacce per 4 strumenti ad libitum

Verket er komponert ca. 1954. Manuskriptene og skissenes notater kan tyde på at Kielland hadde planer for å orkestrere verket. Første og fjerde sats er originale folkeviser. I verket bruker Kielland danseformene gangar 2/4 (2. sats), gangar 6/8 (3. sats) og springar (5. sats).

Musikk for fiolin og klaver

Air for fiolin og klaver. På forsiden av manuskriptet har Kielland skrevet: «ja-uhyggelegvis – heter den saa, d.v.s. man må vogte seg for at tænke paa andre stökker med samme tittel!». Over begynnelsen har Kielland skrevet videre: «Til min ven og fetter Bjørn! (-men jeg sier det paa forhaand at tanken med at lage nogen smaastykker for din fele er dessverre (et suk er på sin plads her) bedre end resultatet.)» Bjørn Kirsebom Kielland var Olav Kiellands fetter og var elev ved Trondhjems Musikskole. De spilte sammen ved konserter i regi av Trondhjems Musikskole i Latinskolens festsal 21. mars og 13. mai 1918. På disse konsertene fremførte de *Air* av Eccles, *Adagio* av Beethoven, *Ave Maria* av Bach-Gounod og *Air* av Bach-Wilhelmj.

Serenade i F-dur for fiolin og klaver. Verket er komponert og datert Leipzig 15. desember 1922. Den finnes også i en versjon for cello og klaver.

Porbjørgs melodi og ***Ernas melodi*** er to stykker for barn for fiolin og klaver. De to melodiene viser slektskap med *Villarkorn op. 13* som ble tilegnet Kiellands yngste

datter Birgit. *Porbjörgs melodi* er tilegnet Porbjörg Bjarnardottir. Manuskriptet er signert Olav Kjelland, Reykjavik 11. april 1953. *Ernas melodi* ble tilegnet Erna Ragnvaldsdottir.

Melodia per strumenti a corda op. 15 b

Verket ble komponert 1945–46, og det finnes to manuskriptpartiturer til verket begge datert 1. januar 1946. På det ene er det skrevet på forsiden «Her vil eg kvile for strykeorkester.» På det andre og endelige manuskriptet skrevet med blekk står tittelen *Melodia per strumenti a corda op. 15 b*. I dette manuskriptet står Ola Setroms dikt «Her vil eg kvile» skrevet på første side i manuskriptet:

Her vil eg kvile-

Der som fura susar
vil eg kvile
når sola glår ein gong for meg.
Der ei litor fjell-elv brusar
skal eg smile
og sjå mot lia siste gongen. eg.
Leggje heile meg til kvile
under hengjebjörk som voggelundan let
åt meg.

Ola Setrom døde 27. desember i 1946. Den 29. desember 1946 laget Olav Kjelland en versjon av verket for mannskor med opusnummer 15 c.

Fragaria Vesca

Fragaria Vesca ble grunnlagt av Tor Johan Bøen i 2006, og er et fleksibelt kammermusikkensemble viet fremføring av musikk fra forskjellige stilarter og epoker på originalinstrumenter. Repertoaret strekker seg fra barokken og frem til det 20. århundre.

Den grunnleggende motivasjonen for denne tilnæringsmåten er at historisk informerte fremføringer på tidsriktige instrumenter er med på å sette musikken i dens naturlige sammenheng. Ensembles prosjekter er ofte knyttet til nytt musikalsk forskningsarbeid.

Tor Johan Bøen

Tor Johan Bøen har en temmelig unik posisjon i norsk musikkliv med sin kombinasjon av fiolinistisk skoloring på høyt nivå og musikologisk autoritet innenfor bestemte deler av strykererepertoaret. Allerede som 13-åring vant han Ungdommens Fiolinmesterskap og som 17-åring fant han sin plass i Det Norske Kammerorkester. Etter å ha fullført hovedfagsstudiet ved Norges musikkhøgskole, fulgte studieår i USA, hvor han også tok sin doktorgrad i 2005. Bøen har gjort seg bemerket gjennom sin fremføring av musikk fra barokken til det 20. århundre på originalinstrumenter – ikke minst gjennom sitt ensemble *Fragaria Vesca* likesåvel som han benytter moderne fiolin når han spiller i Phoebus strykertrio eller sitter som konsertmester i forskjellige europeiske orkestre. Hans dyptpløyende forskningsarbeid over belgieren Eugène Ysaÿes musikk har resultert i innspillinger og omfattende radioprogrammer. De senere år har han viet mye av sin musikologiske og fiolinistiske virksomhet til et gjennomgripende studium av manuskripter og partiturer fra mellomgenerasjonen av norske komponister, noe som i de siste 15 årene har resultert i nytolkende CD-versjoner av Geirr Tveitt, Klaus Egge,

Fartein Valen, David Monrad Johansen og Halfdan Cleves kammermusikk. Han har også laget en innspilling av Svein Haugetrås hardingfeleslåtter.

Inga Gorset er en aktiv musiker på barokk, klassisk og moderne fiolin. Inga brenner for kammermusikk og historisk inspirert interpretasjon. Hun har blant annet spilt konsert på Les Invalides i Paris i regi av Orkester Nord, og i 2023 inviterte de henne til å spille en egen konsert der hun improviserte preludier og ekstranummer på Barokkfest i Trondheim. Hun er spesielt opptatt av frihet i musikken, både i form av improvisasjon og kammermusikk.

Inga Gorset

Bénédicte Royer

Bénédicte Royer ble født i Paris og begynte å spille fiolin og bratsj i ung alder. Hun studerte ved CNSM i Paris, Norges Musikkhøgskole og med Thomas Riebl ved Mozarteum Universitetet i Salzburg hvor hun fikk sin mastergrad med utmerkelse

i 2010. Bénédicte har stor interesse av å fremføre ukjent repertoar og ny musikk. Hun er medlem av Oslo Filharmonien og av det Østerrikske Ensemble for ny musikk. Hun har gjort innspillinger av kammermusikk av Geirr Tveitt, Fartein Valen og David Monrad Johanesen for plateselskapet Simax Classics. Bénédicte har spilt i Gustav Mahler Jugend Orchester, Chamber Orchestra of Europe og Camerata Salzburg. Hun har vært gjestesolobratsjist i Trondheim Symfoniorkester, Philharmonia Orchestra, English National Opera, BBC Wales Orchestra og spiller i Det Norske Kammerorkester. Hun har vært solist med flere orkestre i Tyskland og med Oslo Filharmonien i 2015.

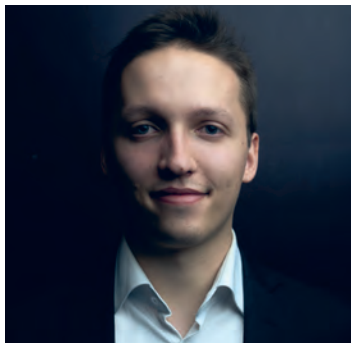
Benjamin Lund Tomter studerer med professor Torleif Thedeen ved Norges Musikkhøgskole. Han er en dedikert kammermusiker og har spilt på festivaler som Moritzburg Festival, Glogerfestspillene, Oslo kammermusikkfestival, Festspillene i Bergen, Fjord Classics, Valdres Sommer-symfoni-festivalen, Fartein Valen-festivalen og Asker Kammermusikkfestival. Benjamin har opptrådt som solist med Haydns cello-

Benjamin Lund Tomter (Papillion Foto, Thor Brødreskift)

konserter og Schumanns cellokonsert med orkestre som IBI, Vivaldiorkesteret, Foss kammerorkestre og Oslo symfoniorkester i Norge, Italia og Hellas. Han er stipendiat i Det Norske Kammerorkester perioden 2023-2025.

Eirik Haug Stømner er en norsk pianist fra Halden. Han fullførte diplomstudiet på Norges Musikkhøgskole våren 2018, etter veiledning av professorene Einar Henning Smebye og Marianna Shirinyan. Stømner mottok Robert Levins pianistpris i 2019, og har siden etablert seg som en ettertraktet musiker på den norske konsertscenen. Han har blant annet gjestet Oslo Kammermusikkfestival, Festsspillene i Bergen og Fjord Classics, og opptrådt som solist med flere profesjonelle orkestre i både inn- og utland.

Eirik Haug Stømner (Calm Vidal Photography)

Olav Kielland (Photo: Esther Langberg)

Olav Kielland (1901–1985)

Olav Kielland (1901–1985) was born in Trondheim and was a composer and orchestra conductor. He was the son of the visual artist and architect Gabriel Kielland and Margit Løchen Kielland. He started playing the piano at the age of 12 and was also taught music theory. In addition, he had an interest in drawing. He was a student at Trondhjem's Cathedral School's Latin line from 1917–1919. Kielland first played piano in the school's orchestra, and participated as a pianist at student concerts organized by Trondhjem's Music School. Subsequently he had his first experiences as a committed and inspiring conductor of the Cathedral School's orchestra, and the Student Society Orchestra in Trondheim. He studied architecture in Trondheim from 1919–1921. From 1921– ca. 1923 Kielland studied composition and theory with Stephen Krehl and Otto Wittenbecher, and conducting with Otto Lohse at the Leipzig Conservatory of Music. Kielland gradually developed into an exceptionally skilled orchestra conductor. In 1929 he continued his studies in a master class with Felix Weingartner in Basel.

On 17 January 1923 he made his debut in the Freemasons' Lodge as conductor of Trondhjem's Musicians' Association (Trondhjems musikerforening), an orchestra of 50 musicians. The program was Beethoven's Symphony No. 1, Grieg's Holberg Suite and Weber's "Oberon" overture. On 6 October 1923, he made his debut as conductor of the Philharmonic Society's orchestra in Kristiania (now

Oslo) at one of their Popular concerts. The program was Wagner's overture to "Die Meistersinger von Nürnberg," W.A. Mozart's Piano Concerto in E-flat Major, Beethoven's Symphony no. 8, Paul Graener's "Musik am Abend" and Sinding's "Rondo Infinito." In 1924 he was a repetiteur at Casino theater in Kristiania and was employed as conductor at Stora Teatern in Gothenburg from 1925–31. In Gothenburg he performed productions of Carl Nielsen's "Saul and David," and "Masquerade."

On 5 March 1929, Carl Nielsen wrote about Olav Kielland:

"One of the greatest and most joyful artistic experiences I have had in many years I owe to Kapellmeister Olav Kielland. Mr. Kielland is a born conductor, and he also has a remarkable ability to lead and interact with each individual musician in the orchestra, an ability that is also based on purely human, invigorating and confidence-inspiring qualities. His musical skills are already excellent, and I am convinced that a great and bright artistic future lies ahead of this young, highly gifted artist."

Kielland gradually acquired a broad knowledge of repertoire, and he was open to many different musical styles and genres. Kielland had a genuine interest in Norwegian contemporary music, and his commitment and conscientious efforts on behalf of this music were formidable. He performed works by Eivind Groven, Fartein Valen, Harald Sæverud, Geirr Tveitt, Bjarne Brustad, David Monrad Johansen and Carl Gustav Sparre Olsen, among others. Kielland conducted orchestras in Europe and the United States. In Norway he was the first Norwegian artistic director of the Oslo Philharmonic Orchestra 1933–45, and artistic director of the Trondheim Symphony Orchestra 1946–48, the Bergen

Philharmonic Orchestra 1948–ca. 1952, and the Reykjavik Symphony Orchestra 1952–55.

As a young man, he was interested in cultural politics and the protection of the cinema and theatre orchestras in Trondheim. He later wrote chronicles about music with the title “The Music in the Broadcasting,” which was published in several Norwegian newspapers. He wrote articles in the folk music magazine *Spelemannsbladet*, and his lectures on music were appreciated and remembered by those who were fortunate enough to hear them.

Olav Kielland received the state’s artist’s salary in 1961, after which he was not permanently affiliated with any orchestra.

Olav Kielland – the composer

Kielland mainly conducted the music of other composers. He composed for his friends and role models, drawing inspiration from composers, writers, philosophers and visual artists with whom he felt a spiritual community. Because of his experiences as a conductor of opera, operetta and theatre productions, text and music were often closely linked in his own music, and this gave him a unique flexibility in his musical language. His early compositions were written in a late Romantic musical language, such as his early works without opus numbers for violin and piano and his *Eichendorff-Songs*. Gradually, he developed a flexible modernist musical language with dissonant polyphony that moved between several of the styles of his time. Kielland adapted his musical language to the form, content and character of the music. He said that it was necessary for himself to

compose in order, as a conductor, to gain a better insight into the music of other composers when he was to be a co-creator as a conductor. His musical language was nuanced and varied, and he constantly explored new possibilities, such as in *Five Songs by Obstfelder* and *Sivle-Songs op. 17*. From the mid-1920s his work with Norwegian contemporary music by composers such as Fartein Valen, Eivind Groven, Bjarne Brustad and David Monrad Johansen gave impulses to his own musical language, and around 1930 he began to study Norwegian folk music.

Several Norwegian composers from Kielland's generation studied in Germany – some of these composers ended up on the wrong side during World War II. In 1945 Kielland was indicted for his participation in the Temporary Consultative Council 1940–41. He was at that time artistic director of the Philharmonic Society in Oslo. He was acquitted in 1946, but the accusations nevertheless followed him until the 1960s. His personality, artistic integrity and demeanor caused many musicians turn against him, and this may have contributed to his eventually being pushed out of the music scene. These are possible explanations for why his music is not performed. There are still compositions by Olav Kielland that exist in manuscripts, and which have not been performed. Several composers of his generation had the same experience.

New ideas

Of Kielland's generation of Norwegian composers, several drew ideas from folk music to develop their musical language. Among them were Bjarne Brustad, Klaus Egge, Eivind Groven, Sigurd Lie, Carl Gustav Sparre Olsen and Harald Sæverud.

Kielland studied Hardanger fiddle tunes from the various Hardanger fiddle districts in Norway. Through his studies he became acquainted with the history and origins of many of the fiddle tunes. Among Olav Kielland's sources were fiddle tunes notated on sheet music by Arne Bjørndal. Since 1906, Bjørndal had travelled around collecting tunes from various Hardanger fiddle districts in Norway. Through Bjørndal's research Kielland became aware of fiddle tunes composed by Torgeir Augundsson (Myllarguten), Jon Kvammen, and Håvard Gibøen, among others. Kielland was familiar with Torkjell Haugerud's and Eivind Groven's compositions for Hardanger fiddle. He must also have been familiar with Arne Bjørndal's and Johan Ludvig Mowinkel jr.'s arrangements for Hardanger fiddle and orchestra of fiddle tunes by Torkjell Haugerud and Sjur Helgeland, and tunes performed in the styles of Eivind Hamre and Ola Mosafinn. These were performed by Arne Bjørndal, Hardanger fiddle, and the Philharmonic Society conducted by Mowinkel at a Norwegian Folk Music Matinee in the University Aula in Kristiania on 14 April 1929. By the end of the 1930s, Kielland's compositions had become influenced by Norwegian folk music, such as his *Violin Concerto op. 7* from 1940.

Kielland supported getting Norwegian folk music written down. In 1958, the first volume of *Norsk folkemusikk, hardingfeleslåttar* (Norwegian folk music, Hardanger fiddle tunes), was published. The editor was Olav Gurvin, the editorial staff consisted of Arne Bjørndal, Eivind Groven and Truls Ørpen.

To Telemark – the largest and most beautiful of all symphonies: the nature

When Olav Kielland moved to Bø in Telemark in the late summer of 1941, it was to study the Hardanger fiddle tunes in Telemark, to move his family away from Oslo and to have peace and quiet to work. In Bø he came into close contact with writers, storytellers, folk singers, fiddlers and nature. In 1943 he bought the farm Raudmyr in Øvre Bø where he lived for the rest of his life. At Raudmyr Kielland became a farmer, and in a letter to Kielland dated 29 December 1943 Arne Bjørndal writes: “...But it must be strange to change the baton and the tales with the milk bucket and the farmer’s clothing...”

When Kielland built a new house at Raudmyr, he studied old Norwegian building customs from old houses at the Norwegian Folk Museum in Bygdøy and designed the house himself. Raudmyr is located by the Bø river and Herrefossen. Here, Kielland could compose with the windows open and draw inspiration from the waterfall and Fossegrimen. Fiddlers such as Gunnulf Borgen, Torkjell Haugerud, Eivind Mo, Alfred and Jens Amundsen, Anund Roheim and Magne Manheim came here to play for him as a part of Kielland’s research.

After this, Kielland’s compositions were strongly inspired by the folk music in Telemark, and especially by the fiddler Torkjell Haugerud’s compositions for Hardanger fiddle. Torkjell Haugerud was a great source of inspiration for Kielland, and he valued Haugerud’s compositions for Hardanger fiddle as highly as other Norwegian art music.

Kielland's musical language became unique. He combined a modern European musical language and dissonant counterpoint with the modal harmonies and gestures of folk music within the traditional forms of art music. Kielland stated in an interview with Halvor J. Sandsdalen in Telemark Tidend on 25 November 1977 that "the orchestra is like a Hardanger fiddle." He worked much of his life to find new ways of transferring the polyphonic possibilities of the Hardanger fiddle tunes to symphonic music. The influence of folk music is most evident and concentrated in Kielland's *5 Stutte stykkje for piano op. 10, 7 slåttar for fele op. 12, Villarkorn for piano op. 13, Concerto Grosso Norvegese for strings and two horns op. 18, Tvileikar-5 cacce per 4 strumenti ad libitum op. 19* and the 3rd movement from the *String Quartet op. 22*. In his symphonic music, the modal harmonies of folk music were gradually used as a basis, while folk music motifs were used as references depending on the form and content of the work, as in his *Piano Concerto op. 27* from ca. 1977.

Kielland was gradually accepted in the folk music community and gained recognition for his musical knowledge and perspectives. Because of this, he was made a judge at Landskappleiken and Vestlandskappleiken in the 1950s.

String Quartet (Quartetto per due violini, viola e violoncello) op. 22

The *String Quartet* was composed at Raudmyr in Bø 1963–64 between his *Symphonies No. 2* and *No. 3*. The lyrical themes in the first and third movements resemble original folk songs, the harmony has its roots in folk music. The 2nd movement has one theme, which is based on an 8-tone row that is developed throughout the movement. Towards the end of the third movement, there is also a reference to folk music. A fiddle tune motif is introduced in the 1st violin as a transition to the coda.

The *Quartet* was premiered by the Hindar String Quartet in the Munch Museum, Oslo 26 August 1977. In addition to the *Quartet*, the program included *Villarkorn op. 13* performed by Kjell Bækkelund, piano, and *Seks Sivle-songar op. 17* performed by Asbjørn Hansli, voice, and Bækkelund, piano. The *String Quartet* was later played in the Oslo Concert Hall's (Oslo konserthus) chamber music hall 12 October 1977. It was first played on NRK radio (Norwegian Broadcasting Corporation) 15 June 1977. The Hindar Quartet and Kielland worked together on the *Quartet* during the summer 1977.

The *Quartet* is dedicated to the dentist and orthodontist Kaare Reitan (1903–2000). Reitan was a cellist and a keen chamber musician. He started Sandefjord Symphony Orchestra (Sandefjord Orkesterforening) in 1930 and was also an instructor for the orchestra. In 1930 he asked Olav Kielland to conduct the orchestra.

The Hindar Quartet made a recording of the work around 1980. The separate parts were written out by a copyist and contain many errors and omissions. For this recording, Tor Johan Bøen has made a new edition based on Kielland's manuscript.

7 Fiddle Tunes op. 12 a-g

In a letter to Reidar Mjøen dated Bø in Telemark 30 March 1942, Olav Kielland writes:

“...We lack exactly what we need here. For even though many outstanding Norwegian musicians – with Grieg, Svendsen and Halvorsen at the head - have drawn from this indelible source, and have used fiddle tune motifs in their compositions, we have not yet reached the point where we have succeeded in transferring the peculiarities of the fiddle tunes from the fiddle to the modern symphony orchestra... My great wish is that this “the missing link” between our instrumental folk music and art music will be found. With that the foundation for a truly Norwegian symphonic literature would be a given. – And how wonderful and animating it would be, through the orchestra’s powerful speech, to give the correct and magnified picture of the Old Norwegian dances? Then the contact between rural and urban culture would perhaps one day become a reality.”

In the years 1943–1953 Kielland composed several compositions for Hardanger fiddle, which he eventually gave the title *7 slåttar for fele op. 12 a-g* (*7 Fiddle Tunes op. 12 a-g*). The manuscripts of the *Fiddle Tunes* were rediscovered in 2019. Apart from *Raudmyr-hallingen*, they have not been performed and published. The tunes are notated in different scordatura tunings. Olav Kielland had acquired a thorough knowledge of the instrument, the different tunings and their distinctive character. In these tunes, Olav Kielland explores new sonorous and expressive possibilities of the Hardanger fiddle. He uses the dance forms gangar, halling and springar, but the motifs and themes are original.

In an early list of works, Kielland writes: *Op. 12 slåtter for fele (Eskvam-halling, Tjøstul Blesterbakken-gangar, Tussene på Raudmyr-springar, Kalsnæs-halling)*. At this time Kielland wanted to transcribe his *Fiddle Tunes* for orchestra, and some of the *Fiddle Tunes* became part of *op. 15 “Leik og lengt”*. *Pezzi piccole per orchestra (Eskvam-halling, Stevtone, Tussane på Raudmyr, Huldrlokk, Tjøstul Blesterbakken)*. *Op. 16* was “*Huldr*” *schizzo sinfonico*.

“*Huldrlokk*” from “*Leik og lengt*” may have been inspired by a poem by Ola Setrom (1895–1946). Ola Setrom wrote a collection of poems for a Grieg cantata in 1943 on the occasion of the 100th anniversary of Edvard Grieg’s birth. One of the poems was called “*Hulderlokk*.”

On the front page of the manuscript of *Halling op. 12 f* from 7 *Fiddle Tunes*, Kielland has written down a list with the names and order of the tunes. *Op. 12 e* was a springar with the title “*Huldrholti*,” the Hardanger fiddle tuning was *huldr-stille*. This fiddle tune is lost.

Op. 15 “Leik og lengt” and *Op. 16 “Huldr” schizzo sinfonico* are also lost. Later, *Op. 15* was assigned to *Melodia per strumenti a corda* and *Op. 16 Toccata for piano*.

Kielland’s *Fiddle Tunes* are precisely notated with tempo and metronome markings, tempo variations, character, dynamics and bowings. Kielland breaks with the traditional fiddle tunes that have been handed down orally, in which it is up to the individual performer’s imagination to interpret the fiddle tunes. Kielland’s tunes were written for a fiddler who could read music, and who also had knowledge of violin technique. Among these were Arne Bjørndal, Eivind Groven, Torkjell Haugerud and Magne Manheim.

In a letter from Arne Bjørndal to Kielland dated 29 December 1943 he writes: “... And the tune you send here is not too bad at all. It shows that you have studied both style and form. It is perhaps the bow strokes that are most difficult for you, it seems. And as you will see, I have made some remarks (corrections) here and there; you will have to look at it a bit. The bowing in the folk music is very stylistic and strict, and it must not resemble the bowing on the usual fiddle.

The first part of the fiddle tune resembles an old known halling. The end resembles the fiddle tune “Förnesbrunen”. The last measures (2) touches Halvorsen’s Fanitullen (both in bowing and rhythm). But apart from this one can say that the composition is original..”

a) *Raudmyr-Hallingen*, gorrlaus. The fiddle tune begins on the second quarter like an upbeat. It is divided into four parts, the main motif of the fiddle tune is developed and contrapuntally treated throughout the work. The manuscript is dated Raudmyr June 1953.

b) *Tjøstul Blesterbakken*, gangar 6/8, nedstilt bass. Kielland made two versions of this fiddle tune, one for Hardanger fiddle and one for piano. The fiddle tune is dedicated to Kielland’s cousin Rolf Løchen (1895–1986), who was a painter, author and Supreme Court lawyer in Oslo. The version for piano is dated Raudmyr 25 July 1945.

In his book “*Troll, Hulder, Skrømt og litt til*” (Troll, wood nymph, and a bit more), Rolf Løchen writes about the troll Tjøstul Blesterbakken who lived on his mountain pasture at Øverdalssetra in Sollia near the Rondane mountains:

“...That there was another one living in the living room was clear, and I had a strong feeling that his name was Tjøstul, because it is a good name for a troll, - but it was not until several years later that I became aware that his surname was Bles-terbakken - because on my mountain pasture one can clearly see the remains of two charcoal pits. It was a real troll name, tied to the place, arisen almost straight out of the ground...”

In a letter dated 12 July 1943, Olav Kielland writes to Rolf Løchen: “... Finally, I would like to say that the idea with “Aanon and Tjøstul Blæsterbakken dancing a gangar,” it is really good! Be patient, and one day I will take you at your word...”

In a letter from Rolf Løchen to Olav Kielland dated Øverdalssetra 7 August 1945, he writes:

“...And then the gangar arrived in a big envelope! The javelin sounded when it hit the wall, the steel sang, and the ground broke: Tjøstul treaded in the courtyard, greeted his gangar, - it was a fiddle tune matching Tjøstul’s temper: Matchless is the world, and it is great to tread the rhythm when the mind sings and birches and courtyard swing together in circles. The gangar is engaging, the beat resounds, and Tjøstul is only a wish: Was he a centipede!

Then I went north on the mountain farm and startled Robertus Riftingr and his beautiful wife, Sanct Amalia di Cristo, and asked them to join me in holding Tjøstul Bles-terbakken over the christening. As there was no appropriate stringed instrument available in the whole village, we went in large numbers down to the

Sollia church. It was difficult to get Tjøstul into the church, where the holy men were watching. No less difficult was it to chase the [sound of the] gangar out of the organ! But it was clear that the language was Norwegian and that Tjøstul was wild and crazy. It smelled of sulphur from the harmonium! ... Tjøstul Blesterbakken sends his greetings by swinging his butt. Honoured, touched and delighted deep in the soul, the 50-year old, Rolf Einarsson, also sends his greetings. The Knight of Øverdal.

In Tjøstul's company during the church journey, the following were godparents and witnesses: Robert Riefling, Amalie Christie, Øyvind Anker, Eva Anker, Rolf Løchen, Agnes Løchen..."

The piano version was recorded for NRK (Norwegian Broadcasting Corporation) by the pianist Kjell Bækkelund in 1970.

In a letter to Rolf Løchen dated 26 July 1980, Olav Kielland writes: "...Today I played your gangar Tjøstul Blesterbakken on my magnificent Steinway instrument. It thrilled me like never before, and I remembered when I executed it from the draft to Ivar Johnsen and Geirr Tveitt – that was the premiere performance. Tveitt with the original primitive Norwegian in his blood became crazy and joyful. He jumped high in the air and screamed "The devil dance me! Incomparable! Splendid! It is ingenious Norwegian!"

And here on the table I have the fiddle tune. "It must have bold antlers!" you have admonished me, again and again. So this morning I was on the verge of finding suitable sheet music paper for score writing."

At the top of the first page of the manuscript the following text is written:

Tjøstul Blesterbakken

Syner seg seint ein sumarkveld med måneljos yver myrull-myr. Fyrst bare ein skugge som vaggar og veks og vimar i hop seg med löynde læte frå fjöllet og audvit. So fram på vollen med villskap og velde, og dansar gangar i sylvspende sko.

b) *Eskvam-halling*, normalstille. This is the earliest of Kielland's *Fiddle Tunes* that has been preserved. The manuscript is dated Eskvam in Aamotsdal (Telemark) July 1943.

c) *Tussane i Raudmyr*, springar, trollstilt. At the top of the manuscript, Kielland has written the short poem:

-og tussar ter seg i loft og löe;
det lær og leikar, det ryk ei röe
i gamlestogu, stundom.

The manuscript is dated Raudmyr 1 September 1953.

d) *Vetlvonsbruri*, gangar 2/4, normalstille. This fiddle tune is inspired by Ola Setrom's poem *Vetlvonsbruri*. The poem is written at the top of Kielland's manuscript. Setrom was a teacher, poet, hunter and outdoorsman. Setrom's cabin was called "Vetlvona" and it was located in Oppdal's south-east mountains towards Follidal.

Hei tjong og hei! Mi Vetlvonsbrur, no kjem eg glad til deg-
so blanke jönn slær gneistar på steinut höggfjellsveg.
Det blenkjer i mitt hjarte, og vidd og tjønner skin-
Eg lengtar, eg vil rope ut at eg er din, ja din.

Ville blomar lyser der, men du er gjævast enn!
Det logar i fjellom, men sjöl eg heitast brenn!
Ditt andlet mildt og tåra-eg tek deg fullt i famn!
Så kviskrar eg, så kysser eg-så smiler eg ditt namn!

Tjong hei og ho! Mi Vetlvonsbrur, eg femner deg og ditt-
om lendet ditt er somarblått, ell kaldt og vinterkvitt.
Og dine klåre bekkjer med solbrag over urd
skin ævleg djupt i sjel og sinn, mi eigi Vetlvonsbrur.

f) *Halling*, normalstille. At the top of the manuscript, Kielland has written "I heard this fiddle tune in the mountains" and at the end "I found the tune in Eskvam-heii in Åmotsdal 1942." The Fiddle Tune has the same motif and is an elaborated variant of the *Eskvam-halling*. The manuscript is dated Raudmyr June 1953.

g) *Krokkakkjen*, springar, forstemt. Krokkakkjen was a bench on the Raudmyr farm where Olav Kielland could sit and smoke Teddy cigarettes without filter. Here he could sit and look out at the Bø river and Herrefossen, free from the hustle and bustle of everyday life. Above the manuscript, Kielland has written the following poem:

Kriug gjeng eg Krokkakkjen,
rin dera meg Raudmyr-rjoe'.
Trái treiv hoste hardt i hugen,-
No fagnar meg fosseljoe'.

The manuscript is dated Raudmyr 4 September 1953.

Tvileikar op. 19, 5 cacce per 4 strumenti ad libitum

The work was composed ca. 1954. In the manuscripts and sketches Kielland has notated ideas for the orchestration of the work. The 1st and 4th movements are original folk songs. Kielland uses the dance forms gangar 2/4 (2. mvt.), gangar 6/8 (3. Mvt.) and springar (5. mvt.).

Music for violin and piano

Air for violin and piano. On the front page of the manuscript, Kielland has written: “Yes-unfortunately – that is the title, i.e. one must be careful not to think of other works with the same title!” Above the beginning, Kielland has written further: “To my friend and cousin Bjørn! (-But I say it in advance that the idea of composing a few small pieces for your fiddle is unfortunately (a sigh is in place here) better than the result.)” Bjørn Kirsebom Kielland was Olav Kielland’s cousin and was a student at Trondhjem’s Music School. They played together at Trondhjem’s Music School’s concerts in the Latin School’s banquet hall on 21 March and 13 May 1918. At these concerts, they performed *Air* by Eccles, *Adagio* by Beethoven, *Ave Maria* by Bach-Gounod, and *Air* by Bach-Wilhelmj.

Serenade in F-Major for violin and piano. The work was composed and dated Leipzig 15 December 1922. It also exists in a version for cello and piano.

Porbjörg’s melodi and ***Erna’s melodi*** are two pieces for children for violin and piano. The two melodies show kinship with Kielland’s *Villarkorn op. 13*. *Porbjörg’s melodi* was dedicated to Porbjörg Bjarnardottir. The manuscript is signed Olav Kielland, Reykjavik 11 April 1953. *Erna’s melodi* was dedicated to Erna Ragnvaldsdottir.

Melodia per strumenti a corda op. 15 b

The work was composed in 1945–46, and there are two manuscript scores to the work, both dated 1 January 1946. The work is inspired by Ola Setrom's poem *Her vil eg kvile* (Here I want to rest). The first manuscript has the title *Her vil eg kvile for strykeorkester* (Here I want to rest for string orchestra) written on the front page. On the second and final manuscript, written in ink, the title is *Melodia per strumenti a corda op. 15 b*. In this manuscript Ola Setrom's poem *Her vil eg kvile* is written on the first page of the manuscript:

Her vil eg kvile-
Der som fura susar
vil eg kvile
når sola glår ein gong for meg.
Der ei litor fjell-elv brusar
skal eg smile
og sjå mot lia siste gongen. eg.
Leggje heile meg til kvile
under hengjebjörk som voggelundan let
åt meg.

Ola Setrom died on 27 December 1946. On 29 December 1946, Olav Kjielland made a version of the work for male choir with opus number 15 c.

Fragaria Vesca

Founded by Tor Johan Bøen in 2006, **Fragaria Vesca** is a flexible chamber music ensemble dedicated to the performance of music from a variety of styles and periods on original instruments, spanning repertoire from the Baroque to the 20th century. The motivation behind this approach is that historically informed performances on appropriate instruments place the music in its natural context. The ensemble's projects are often related to new musical research.

Tor Johan Bøen has a unique position in the world of Norwegian music, combining his career as concert violinist with musical research. He won the Norwegian competition for young violinists at age 13, and at 17 he joined the Norwegian Chamber Orchestra. He studied at the Norwegian Academy of Music and continued his studies in the United States where he graduated with a Doctorate of Musical Arts in 2005. Bøen is noted for his performances of music from the Baroque era to the early 20th century on original instruments as well as performances

on modern violin, particularly through his ensemble **Fragaria Vesca** as well as performances on modern violin with the **Phoebus String Trio**. He is frequently guest concert master of different European orchestras. His research on the music of the Belgian violinist and composer Eugène Ysaÿe has resulted in numerous recordings and radio programmes. During the last fifteen years he has focused on research and performance of the middle generation of Norwegian composers, which has resulted in new CD-recordings of chamber music by Geirr Tveitt, Klaus Egge, Fartein Valen, David Monrad Johansen, and Halfdan Cleve. He has also recorded the **Hardanger fiddle** tunes by Svein Haugestrå.

Inga Gorset is an active musician on baroque, classical and modern violin. Inga is passionate about chamber music and historically inspired interpretation. Among other things, she has played a concert at **Les Invalides** in Paris under the direction of **Orkester Nord**, and in 2023 they invited her to play an extra concert where she improvised preludes and pieces at **Barokkfest** in Trondheim. Freedom in music inspires her, in improvisation and in chamber music.

Bénédicte Royer was born in Paris and began playing the violin and viola at an early age. She studied at CNSM in Paris, the Norwegian Academy of Music in Oslo, and with Thomas Riebl at the Mozarteum University in Salzburg, where she completed her master's degree with distinction in 2010. Bénédicte has great interest in performing unknown repertoire and new music. She is a member of the Oslo Philharmonic Orchestra and of the Austrian Ensemble for new music. She has recorded chamber music by Geirr Tveitt, Fartein Valen and David Monrad Johansen for the label Simax Classics. Bénédicte has played in the Gustav Mahler Jugend Orchester, Chamber Orchestra of Europe and Camerata Salzburg. She has been guest solo violist in the Trondheim Symphony Orchestra, Philharmonia Orchestra, English National Opera and BBC Wales Orchestra, and plays in the Norwegian Chamber Orchestra. She has been a soloist with several orchestras in Germany and with the Oslo Philharmonic Orchestra in 2015.

Benjamin Lund Tomter studies with Prof. Torleif Thedeen at the Norwegian Academy

of Music. He is a dedicated chamber musician and has performed at festivals such as Moritzburg Festival, Glogerfestspillene, Oslo Chamber Music Festival, Bergen International Festival, Fjord Classics, Valdres Sommersymfoni, Fartein Valen Festival and Asker Chamber Music Festival. As a soloist he has performed Haydn's Cello Concertos and Schumann's Cello Concerto with orchestras such as IBI, Vivaldiorkesteret, Foss Chamber Orchestra and Oslo Symphony Orchestra. He is a part of The Norwegian Chamber Orchestra's Academy 2023-2025.

Eirik Haug Stømmer is a Norwegian classical pianist. He finished his soloist diploma at the Norwegian Academy of Music in 2018, under the guidance of professors Einar Henning Smebye and Marianna Shirinyan. In 2019 he received the prestigious Robret Levin pianist prize and has since established himself as a sought-after musician on the Norwegian concert scene. He has made appearances on festivals such as the Oslo Chamber Music Festival and Bergen International Festival, and has performed with various orchestras both in Norway and abroad.

Fragaria Vesca:

Tor Johan Bøen, violin/Hardanger fiddle

Inga Gorset, violin

Bénédicte Royer, viola

Benjamin Lund Tomter, cello

Christian Henriksen, double bass

Eirik Haug Stømner, piano

Sound engineer: **Arne Akselberg**

Producer: **Stephen Frost**

Editing and mastering: **Caroline Haigh**

Liner notes and English translation: **Tor Johan Bøen**

Piano technician: **Eric Shandall**

Cover design: **Rune Mortensen**

Nature photos: [Istockphoto.com/Dreamnordno](https://www.istockphoto.com/Dreamnordno)

Piano: Steinway & Sons 1916

Recording July 7-12, 2024 Ris Kirke, Oslo.

Special thanks: **Anne Svånaug Blengsdalen**, **Ingeborg Engeset**,
David Ferris, **Cecilia Gøtestam**, **Kristine Kielland**, **Ola Setrom**,
Torgeir Straand, **Knut L. Vik**, **Randi Tvedte Vik**, **Halvor Ulvenes**
and **Arvid Vollsnes**.

Released with the support from **Kulturdirektoratet**,
Fond for lyd og bilde, **Fond for utøvende kunstnere**,
Tom Wilhelmsens stiftelse and **Midt-Telemark kommune**.

